

DOKUMENTI I PROJEKTI

«IMPUNITY WATCH» PROJEKAT U SRBIJI

SUZBIJANJE NEKAŽNIVOSTI

Ljiljana Hellman *Koordinator IW projekta u Srbiji*

IW radi u zemljama u kojima nekažnjivost za teške zločine i ozbiljne povrede ljudskih prava prema međunarodnom pravu, činjene u nedavnoj prošlosti, predstavlja pretnju održivom miru

Impunity Watch (IW) je nova međunarodna inicijativa za istraživanje i izgradnju političkih strategija za suzbijanje nekažnjivosti za teške zločine i ozbiljne povrede ljudskih prava prema međunarodnom pravu. IW radi u zemljama u kojima nekažnjivost za ove zločine činjene u nedavnoj prošlosti predstavlja pretnju održivom miru. Deluje u saradnji sa partnerima, predstavnicima građanskog društva, u cilju sprovođenja preciznog terenskog istraživanja uzroka nekažnjivosti kao i kreiranja i zajedničke implementacije odgovarajućeg plana za njeno suzbijanje.

Tokom 2006. godine, započeta su dva probna projekta: u Gvatemali i Srbiji. U svakoj od ovih zemalja projekat će se sprovoditi u saradnji sa nekolicinom nevladinih organizacija koje imaju dugotrajno iskustvo u borbi protiv nekažnjivosti. U Srbiji su to Helsinski odbor za ljudska prava, Komitet pravnika za ljudska prava, Fond za humanitarno pravo i Inicijativa mladih za ljudska prava.

Cilj ovih projekata je najpre razvijanje i primena istraživačke metodologije, zasnovane na međunarodnim standardima, sačinjena radi identifikacije osnovnih uzroka nekažnjivosti za teške zločine i ozbiljne povrede ljudskih prava prema međunarodnom pravu, kao i praćenja napretka u njihovom suzbijanju. Osnovna metodologija se usklađuje prema osobenostima svake od odabranih država, ali tako da omogući eventualna buduća poređenja između dve zemlje. Sledeći cilj je sastavljanje i objavljivanje opsežne studije o osnovnim uzrocima nekažnjivosti koja će se temeljiti na navedenoj metodologiji, kao i na konsultacijama sa širim spektrom subjekata zainteresovanih za borbu protiv nekažnjivosti – od profesionalnih grupa do udruženja žrtava. Nakon toga uslediće izrada – na osnovu rezultata obavljenog istraživanja – predloga ciljane domaće i međunarodne političke strategije za suzbijanje nekažnjivosti, a potom izrada i primena – ciljanih strategija zalaganja i lobiranja za usvajanje ovih predloga. Konačno, projekti imaju za cilj pružanje stalne podrške i promociju aktivnog učešća organizacija građanskog društva kao i šireg kruga zainteresovanih domaćih subjekata u borbi protiv nekažnjivosti, kroz zajednički rad i jačanje njihovih kapaciteta za istraživanje, javni nadzor, izgradnju političkih strategija i zalaganje za njihovu implementaciju.

Prema tome, pri ostvarivanju navedenih ciljeva IW će koristiti tri metode intervencije: sprovođenje metodološki preciznog istraživanja i analize; zatim zajednička izrada ciljanih političkih strategija i rad na njihovom usvajaju; i najzad pružanje podrške održivim domaćim inicijativama za borbu protiv nekažnjivosti.

U praktičnom pogledu, svaka od ovih metoda biće primenjena kroz dve posebne faze tokom trajanja projekta. Prava faza je istraživanje tokom koga će partnerske organizacije obaviti opsežno prikupljanje podataka i njihovu analizu. Metodologija će meriti stepen u kome države ispunjavaju svoje zakonske obaveze i pridržavaju se međunarodnih standarda vezanih za nekažnjivost, a sačinjena je tako da se krajnji rezultati istraživanja mogu iskoristiti za prepoznavanje osnovnih uzroka nekažnjivosti u datom društvu. Druga je faza zalaganja i lobiranja za usvajanje predloženih političkih strategija. Na osnovu rezultata istraživanja i stečenih uvida i zaključaka o uzrocima nekažnjivosti, IW će, u saradnji sa svojim partnerima i odabranim domaćim i međunarodnim stručnjacima, sačiniti skup ciljanih predloga političkih strategija usmerenih ka suzbijanju nekažnjivosti a potom izraditi i primeniti ciljane strategije zalaganja i lobiranja za usvajanje tih predloga.

Implementacijom ovih projekata IW teži da podrži napore u borbi protiv nekažnjivosti u zemljama koje za sobom imaju period rata ili nasilnog režima tokom kojih su činjeni teški zločini i ozbiljne povrede ljudskih prava, budući da nekažnjivost za ove zločine često predstavlja duboko ukorenjenu i rasprostranjenu pojavu, koja ometa uspostavljanje ili obnavljanje demokratske vladavine prava i podriva političku stabilnost. IW veruje da su domaći i međunarodni napor u suzbijanju sistemске nekažnjivosti najuspešniji kada su zasnovani na primerenoj ciljanoj strategiji koja uzima u obzir postojeće obaveze države i specifične domaće uslove. Jedan od načina da se garantuje kvalitet takve strategije je njena izgradnja na osnovu metodološki preciznog istraživanja osnovnih uzroka nekažnjivosti u društvu, uz učešće domaćih partnera iz građanskog društva i uz konsultacije sa širokim krugom različitih

zainteresovanih subjekata – od profesionalnih grupa do udruženja žrtava. Zastupljenost širokog kruga subjekata sa vitalnim interesom za suzbijanje nekažnjivosti tokom ovog procesa omogućava stvaranje i održavanje energije potrebne za dugoročnu implementaciju zajednički formulisanih strategija.